

Marknadskontroll 2023:3

Stolar

2023:3 Stolar

Konsumentverket 2023

Ansvariga handläggare: Anna-Carin Widmark, Eric Eklund,
Maria Holmberg, Richard Staxler (projektledare)

Sammanfattning

Konsumentverket har genomfört en marknadskontroll av vanligt förekommande stolar för hemmabruk. Huvudsyftet var att undersöka om stolarna uppfyller kraven i produktsäkerhetslagen och gällande europeiska säkerhetsstandarder. Ett annat syfte var att öka medvetenheten om produktsäkerhet hos aktörer inom möbelbranschen.

Tio olika stolar har granskats. De utvalda stolarna har testats av ett ackrediterat laboratorium mot kraven i gällande EU-standard.

Alla tio stolar klarade hållfasthetsprovet. Tre stolar fick underkänt på stabilitetsprovet ”tippning bakåt” – denna brist medför risk för allvarliga fallskador. Endast två stolar har användbar spårbarhetsmärkning. Endast tre av tillverkarna har låtit testa stolen hos provningsinstitut mot relevant standard.

Konsumentverket presenterade resultatet från marknadskontrollen på ett webinarium för ett 80-tal aktörer inom möbelbranschen.

Innehållsförteckning

1	Bakgrund och syfte.....	1
2	Genomförande.....	2
2.1	Aktiviteter	2
2.2	Standarder	2
2.3	Kriterier för val av stolar.....	2
2.4	Utvalda stolar.....	3
3	Resultat	4
4	Reflektioner och slutsatser	5
5	Åtgärder	7
6	Rekommendationer	8
7	Länkar	10

1 Bakgrund och syfte

Produktsäkerhetslagen ställer krav på att varor som säljs till konsument ska vara säkra och inte orsaka personskada. Konsumentverket får trots det återkommande in anmälningar från konsumenter om säkerhetsbrister för stolar och andra typer av möbler. En stol som är felkonstruerad eller går sönder kan leda till allvarliga fallskador vid användning. Stolar finns i de flesta hem och det är viktigt att de uppfyller säkerhetskraven.

Med anledning av inkomna anmälningar och säkerhetsbrister har Konsumentverket under 2023 genomfört en marknadskontroll av stolar för hemmabruk. Kontrollen har syftat till att undersöka om stolarna uppfyller kraven i produktsäkerhetslagen och gällande europeiska säkerhetsstandarder. Ett syfte har också varit att öka medvetenheten hos möbelbranschens aktörer avseende lagstiftning, standarder och förebyggande säkerhetsarbete.

2 Genomförande

2.1 Aktiviteter

Följande huvudaktiviteter har ingått i marknadskontrollen:

1. Inventering av aktörer i möbelbranschen.
2. Urval och inköp av tio stolar.
3. Provning av stolarna mot kraven i gällande EU-standarder hos ackrediterat provningsinstitut, RISE, Research Institutes of Sweden AB, Borås. Se tillämpliga standarder i kapitel 2.2.
4. Initiering av tillsynsärende mot näringsidkare för respektive stol.
5. Analys av resultatet i provningen och svaren på frågor till näringsidkarna.
6. Genomförande av branschmöte med syfte att samla möbelaktörer och få ett tillfälle att mötas, dela information, diskutera och ställa frågor; öka medvetenheten om lagstiftning, standarder och förebyggande säkerhetsarbete samt informera om resultat i marknadskontrollen.

2.2 Standarder

Följande standarder har använts vid provningen av stolarna:

- EN 12520:2016 Möbler för hemmiljö – Sittmöbler – Krav på hållfast, hållbarhet och säkerhet
- Provmeter för kraven ovan:
 - EN 1022:2018 Möbler – Bedömning av stabilitet för sittmöbler
 - EN 1728:2012 Möbler – Sittmöbler – Provningsmetoder för bestämning av hållfasthet och hållbarhet

2.3 Kriterier för val av stolar

Följande kriterier har använts för val av stolar till marknadskontrollen:

- Återförsäljare och stolar som en vanlig konsument kan hitta vid enkla webbsökningar
- Normalhöga stolar för hemmabruk inomhus, med ryggstöd, med fyra ben, utan stag, utan armstöd
- Stolar med träben och stolar med metallben
- Prisklass: 250-1 200 kr/stol (genomsnittspriset blev 673 kr/stol)
- Hälften av stolarna inhandlas i fysisk butik och hälften i webbutik
- Stolar från både större och mindre möbelaktörer

2.4 Utvalda stolar

Tabell 1: Utvalda stolar i marknadskontrollen

Stol	Återförsäljare / Importör	Namn på stol	Stolsben	Tillverkad i	Pris	Bild
A	JYSK	Jonstrup	Trä	Kina	599 kr	
B	EM Home	Luton	Metall	Vet ej	895 kr	
C	IKEA	Ingolf	Trä	Bulgarien, Rumänien	695 kr	
D	Mio	Ekenäs	Trä	Bosnien-Hercegovina	1195 kr	
E	Rowico	Lotta	Trä	Malaysia	895 kr	
F	Bonus Möbler / Tenzo	Lolly / Tulip Rouge	Metall	Kina	275 kr	
G	Furniturebox / Home Furnishing Nordic (1)	Nikolas	Metall	Kina	399 kr	
H	Ellos	Almvik	Metall	Kina	520 kr	
I	Trademax / Home Furnishing Nordic (1)	Arla	Trä	Kina	559 kr	
J	Chilli / Home Furnishing Nordic (1)	Leo	Trä	Kina	699 kr	

1) Vid ärendehandläggningen visade det sig att Home Furnishing Nordic äger de tre webbutikerna Furniturebox, Trademax och Chilli.

3 Resultat

I detta kapitel presenteras resultatet av den provning som Konsumentverket låtit göra av stolarna, samt svar på frågor som vi ställt till återförsäljarna.

Tabell 2: Översikt av primära resultatet i marknadskontrollen

Stol	Hållfasthet	Stabilitet	Märkning på kartong	Märkning på stol	Provning hos provningsinstitut på uppdrag av tillverkaren
A	OK	OK	OK	OK	Ja i Kina november 2021
B	OK	OK	OK	Saknas	Uppgift saknas
C	OK	OK	OK	OK	Ja i Italien maj 2023
D	OK	OK	OK	Bristfällig	Nej
E	OK	Ej OK	OK	Bristfällig	Ja i Malaysia januari 2023 men mot fel standard och fel provmetod
F	OK	Ej OK	Bristfällig	Bristfällig	Uppgift saknas
G	OK	OK	Bristfällig	Saknas	Ja i Kina maj 2023
H	OK	OK	OK	Bristfällig	Nej
I	OK	Ej OK	Bristfällig	Bristfällig	Nej
J	OK	OK	Bristfällig	Bristfällig	Nej

Samtliga tio stolar klarade hållfasthetsprovet, det vill säga stolarnas konstruktion uppfyller kraven i standarden gällande belastning mot sits och stolsrygg.

Tre av tio stolar fick underkänt på stabilitetsprovet ”tippning bakåt”. Denna säkerhetsbrist kan medföra allvarliga fallskador.

Fyra av stolarna fick underkänt gällande spårbarhetsmärkning. De uppfyller därmed inte kravet i produktsäkerhetslagen som innebär att varan eller dess förpackning ska märkas med tillverkarens namn och adress och med en referens till varan eller det varuparti som den tillhör. Åtta stolar hade ingen eller bristfällig märkning på själva stolen.

Fyra tillverkare har inte låtit prova stolen hos provningsinstitut. Två näringsidkare har inte kännedom om ifall tillverkaren har låtit prova stolen eller inte. Fyra tillverkare har låtit prova stolen hos provningsinstitut, varav en stol var provad mot fel standard. Vid en senare provning mot korrekt standard utförde samma provningsinstitut dessutom provmetoden felaktigt.

4 Reflektioner och slutsatser

Kunskap och medvetenhet om produktsäkerhet

Utfallet i marknadskontrollen visar att medvetenheten om produktsäkerhet varierar mellan olika näringsidkare. Det är nödvändigt att näringsidkarna sätter sig in i produktsäkerhetslagen och tillämpliga standarder samt etablerar väl fungerande säkerhetsrutiner. Näringsidkare har en skyldighet att endast tillhandhålla säkra varor – det gäller oavsett om man är tillverkare, importör, distributör, återförsäljare eller tillhandhåller en vara på annat sätt.

Provning av hållfasthet

Resultatet att samtliga tio stolar klarade hållfasthetsprovet var bättre än förväntat med tanke på att de inköpta stolarna har en förhållandevis enkel konstruktion. Resultatet kan troligen delvis förklaras av att kraven i standarden avseende hållfasthet är betydligt lägre för stolar som är avsedda för hemmabruk än för stolar som är avsedda för offentlig miljö. Detta kan behöva ses över i standardiseringen framöver eftersom särskilt köksstolar i hemmiljö generellt används frekvent och troligen i motsvarande grad som stolar för offentlig miljö. Det finns för övrigt inget hinder för en näringsidkare att låta prova en stol för hemmabruk mot kraven som gäller för stolar i offentlig miljö, för att höja säkerhetsnivån för användaren och säkerställa stolens livslängd.

Provning av stabilitet

Konsumentverket ser allvarligt på att tre av stolarna fick underkänt på stabilitetsprovet ”tippning bakåt” eftersom denna säkerhetsbrist kan medföra allvarliga personskador. Personer som sätter sig okontrollerat på en stol som tippar för lätt bakåt, riskerar att falla och slå i huvudet, ryggen eller annan del av kroppen. Detta gäller särskilt personer med nedsatt styrka, rörlighet och koordination i ben och höfter, till exempel äldre.

Spårbarhetsmärkning

Det är anmärkningsvärt att fyra av stolarna inte uppfyller kraven i produktsäkerhetslagen gällande spårbarhetsmärkning. Näringsidkarna har en skyldighet att uppfylla kraven i produktsäkerhetslagen och underlåtelse kan medföra sanktionsavgift. Konsumentverket rekommenderar vidare att spårbarhetsmärkning alltid görs på stolen. Se mer information om spårbarhetsmärkning i kapitel 6.

Provning på uppdrag av tillverkare

Konsumentverket ser allvarligt på att endast fyra tillverkare har låtit prova stolen hos provningsinstitut. Det är vidare anmärkningsvärt att två av återförsäljarna inte har kännedom om ifall tillverkaren har låtit prova deras stol eller inte. Det är också anmärkningsvärt att ett av provningsinstituten har provat stolen mot fel standard och att samma institut vid en ny provning, mot korrekt standard, utförde provmetoden felaktigt.

Några näringsidkare tycker vidare att stolar för hemmabruk inte behöver provas eftersom de anser att stolar är lågriskprodukter. Konsumentverket anser däremot att en stol som är felkonstruerad eller går sönder vid användning kan medföra allvarliga personskador. Näringsidkaren är ansvarig för att stolen är säker och uppfyller lagstiftningens krav.

Konsumentverket kan för övrigt konstatera att det i andra tillsynsärenden är vanligt förekommande att provningsprotokoll för varor som har provats hos provningsinstitut utanför EU anger att varan har fått godkänt resultat trots att provningen inte täcker in alla relevanta krav i tillämplig EU-standard.

Reklamationer

Utifrån de svar vi har fått in från näringsidkarna är det oklart hur de hanterar reklamationer. Konsumentverket anser att hanteringen av säkerhetsrelaterade reklamationer är en viktig del i det förebyggande säkerhetsarbetet.

Några näringsidkare har angett att de inte har fått in några reklamationer alls. Enligt Konsumentverket kan det vara en indikation på att spårbarhetsmärkning på stolen saknas eller är bristfällig.

5 Åtgärder

Tillsynsärendena mot näringsidkarna pågår när denna rapport upprättas. Ärendena slutförs utanför marknadskontrollen (enligt Konsumentverkets normala rutin för marknadskontroller).

Förväntade korrigerande åtgärder i tillsynsärendena:

- Återkallelse av de tre stolsmodeller som fick underkänt på stabilitetsprovet ”Tippning bakåt”. Denna brist medför risk för allvarliga fallskador.
- Införande av korrekt spårbarhetsmärkning för de stolar som inte uppfyller kraven på spårbarhetsmärkning i produktsäkerhetslagen. Det kan även bli aktuellt med sanktionsavgift kopplat till denna brist.

Branschmodetet för möbelaktörer har förhoppningsvis bidragit till att öka medvetenheten om produktsäkerhetslagen, tillämpliga standarder och förebyggande säkerhetsarbete. Det var ett viktigt syfte med branschmodetet. För att ytterligare öka medvetenheten om produktsäkerhet hos branschens aktörer kommer denna marknadskontrollrapport att skickas till motparterna i tillsynsärendena samt till inbjudna och övriga deltagare på branschmodetet.

6 Rekommendationer

Några rekommendationer till näringsidkarna i möbelbranschen:

- Säkerställ att ni uppfyller kraven i produktsäkerhetslagen och har god kännedom om kraven i gällande möbelstandarder.
- Sätt er in i nya EU-förordningen 2023/998 om allmän produktsäkerhet och var proaktiv – uppfyll förordningen i god tid innan den börjar tillämpas 2024-12-13. Förordningen ersätter då den nu gällande produktsäkerhetslagen och ställer högre krav på bland annat spårbarhetsmärkning.
- Genomför ordentliga riskanalyser och undanröj eller minimera identifierade risker.
- Tillverkare: Prova möbeln mot gällande standarder hos ackrediterat provningsinstitut, åtminstone vart tredje år. Överväg att låta prova stolar mot standarden för stolar i offentlig miljö (*EN 16139:2013 och EN 16139:2013/AC:2013, Möbler för offentlig miljö - Sittmöbler - Krav på hållfasthet, hållbarhet och säkerhet*) eftersom särskilt köksstolar generellt används frekvent i hemmiljö och troligen i motsvarande grad som stolar för offentlig miljö.
- Återförsäljare: Kräv provningsprotokoll från samtliga tillverkare som levererar möbeln till er. Provningsprotokollet bör vara utförd hos ackrediterat laboratorium och protokollet bör inte vara äldre än tre år. Säkerställ att provningen har gjorts mot alla relevanta krav i tillämplig EU-standard.
- Sätt tydlig och tålig spårbarhetsmärkning på möbeln. Notera: Om märkningen görs endast på förpackningen försvinner den så snart förpackningen slängs. Bristande spårbarhetsmärkning kan göra det svårt eller omöjligt för en konsument att reklamera och återkoppla säkerhetsbrister gällande en inköpt vara. Korrekt spårbarhetsmärkning underlättar även för näringsidkaren vid exempelvis reklamation som rör ett större parti och näringsidkaren behöver ringa in vilken serie/batch en säkerhetsbrist avser. Den nya EU-förordningen som börjar tillämpas i december 2024 ställer krav på att märkning ska göras på varan om så är möjligt. Vissa möbelstandarder ställer redan idag krav på att märkning ska göras på varan.
- Bevara spårbarhetsdokumentation i fem år. Detta anges i 6§ produktsäkerhetsförordningen (2004:469), se länk i kapitel 7. Observera att kravet kommer att skärpas i den nya EU-förordningen som börjar tillämpas i december 2024.
- Angående register över inkomna klagomål – registrera om en reklamation avser ”skada eller risk för skada”, detta för att möjliggöra och underlätta att inkomna säkerhetsbrister hanteras.
- Underrätta omedelbart Konsumentverket om du misstänker att du tillhandahåller eller har tillhandahållit en vara som är farlig. Notera: Product Safety Business Alert Gateway kan användas för att enkelt underrätta berörda myndigheter då en farlig vara sålts till flera länder i Europa.

- Se till att ha bra rutiner för att hantera säkerhetsbrister, sprida varningsinformation och göra återkallelse.
- Se till att all information till konsument är på rätt språk. För varor som säljs i Sverige ska informationen vara på svenska.
- Gå gärna med i ”Teknisk Kommitté 391 Möbler” (se länk nedan) för att bidra till och påverka utvecklingen av säkerhetsstandarderna för olika typer av möbler.

7 Länkar

På följande länkar ges mer information om produktsäkerhet, lagstiftning, standardisering, etcetera.

Konsumentverket

- [Ansvar för produktsäkerhet](#)
- [Om du sålt farlig vara eller tjänst](#)
- [Säkra produkter - Ditt ansvar](#) (broschyr)

Sveriges riksdag

- [Produktsäkerhetslagen \(2004:451\)](#)
- [Produktsäkerhetsförordningen \(2004:469\)](#)

Europeiska unionen

- [EU-förordning om allmän produktsäkerhet \(2023/988\)](#)
(ersätter produktsäkerhetslagen 2024-12-13)
- [Product Safety Business Alert Gateway](#)
(System för underrättelse om farliga produkter)

Svenska Institutet för Standarder

- [Teknisk Kommitté 391 Möbler](#)
- [Standarder i TK 391](#)

Konsument
verket · KO

Konsumentverket, Box 48, 651 02 Karlstad
Telefon: 0771-42 33 00. [konsumentverket.se](https://www.konsumentverket.se)